Noomerai sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi YNEN

№ 244 (2277)
1937 onoi
OKTIAABRIIN
22
ÇEETVERG

14-xi silee garna
ULAAN-YDE goorod,
BMASSR

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Moƶkoom ba BMASSR-ei CGK-ai y. erbyriin gazeeta

Socialiizmiin aguu jixe amƶalta

Moskvaa, 17. (TASS). Manai orondo socialiizmiin aguu jixe amƶalt bolbol erdem hurxa erxe bolno. Revoliyyceehee urda Rossiido miil 9 ynversiteed baihan baigaa. Imperialiis dainai urda tee ede yniversiteedyydt 124,7 mingan stydeentner toologdoƶo baigaa. Mynөө SSSR-ei 150 goorc duudta 581 deede hurguulinuud bii ba edeende 510 mingan stydeentn hurƶa baina. Gurban xubihaa ylyynь exener bolno.

Kapitaliis ulasuudta ton ondoo baina. Ziseelxede, Germaanida de xein imperialiis dainai urda tee deede hurguulinuudta 104 mingan xy hurdag baihan aad, 1935-36 ondo miil 83 mingan xyn hurhan baina.

Gansal RSFSR-ei deede hurguulinuudta 341 mingan stydeentn hurna, ene xadaa Aangli, Germaani ba Itaali gurban gyrende hurda stydeentnerei toohoo gurbahaa ylyy daxin olon bolno.

PARTIIJNA BIŞE OLON NIITETEI BARISAAJI BEXIƵYYLXE

BK (b) P-iin Centraalьna Komiteedai eelzeete pleenym bolbol hunguuliin kampaaniin asuudalnuudii xaraƶa yzebe. Ene pleenym bolbol, SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltatai daşaramduulan paartiijna organizaacanuudai jabuulxa emxidxelgiin ba agitacioonno-propagaandiin xydelmeri tuxai tusxai togtoomƶo abba. Centraalьna Komiteed, ene xydelmeride aguu jixe udxa şanarli olgohon baina. Ene bolbol hunguuliin kampaanida şiidxexii yyrgi ezelne.

Manai ulas oronoi istoorido aguu jixe etaapanuudii todorxoilon xaruulhan temdegte yder sagud bii. Ene yder sagudai negenь 1937 onoi dekaabriin 12-oi yder myn, ene yder xydelmerişen tariaaşanai aguu jixe gyrende aƶa huugşa xeden milioon ulad, xyn tyreltenei istoori soo tyryyşiinxijee, esestee xyrter gyiseƶe dyyrhen demokratiizmiin yndehөө — niuusa hunguuliin aradbygediin tegşe ba sexe hunguuliin erxiin yndehөө, ulas oronii oroilon udaridaxa Jixedeede oorganii hungaxa baina.

1937 onoi dekaabriin 12-oi yder — olon yndehentenei manai ulas oron, gansaxanş SSSR-ei Jixedeede Soveedta tabigdahan kandidaaduudii hungaxiin tulada biylleteeninuudii bariƶa, hunguuliin yyrnede jirexe bişe, myn soveeduudai tyleөbdi, Leenin — Staalinai paartiin tyleөbdi geƶe xyxiyytei şangaar yşөө nege dabtan xeleƶe jirexe baina. Hunguuliin yder sagii sonosxohon sonosxolii aƶalşan niite, aradai bodoto bajaraar, aguu jixe yysxelgeteigөөr ugtaƶa baihaniinь eneen deerehee medegdene. Moskvaa, Leeningraad, Kiljev, Xaarьkov ba busa goorodoi aƶalşad, kolxoozoi dereevnide aƶa . huudaltan, Ulaan Aarmiin çaastьnuud inteligeentnyyd, zasagai togtooldo xaluun bajarii xyrgeƶe hunguuliin kampaaniii eb emxiteigөөr ba bolьşeviigşolon yngergexөөr belen baihanaa medyylne.

Manai syleөte oron ba byrzyaazna demokratiizmiin hyylei ylegdelnyydөөr buzarlagdaad baihan kapitaliis oronuud, xoorondoo yder hyni mete ilgaatai baina. Manai orondoxi hunguuliin kampaani ba tede orondoxi hunguuliin kampaani fa şiis sabaxida daragdahan, araduudai duu, erxe medel ba sedxil xoorondoo yder hyni mete ilgaatai baina.

Arad zondo xyserxexe jabadalii ezerxeƶe baigaa, tegşe hunguuliin erxii „ariijsk raasiin“ oroilon ezelegşe angiin tusagaar erxөөr helgegdehen ede gyrenyydte aƶalşan bolbol, hunguuliin yyrnii toodoggyi bujuu baata albii dyyrgexiin tulada yyrnede xyserxelgeөөr oşodog ba faşiis vaarvarstviin xaranxii hyni jamarş tujaa xarangyi oşodog baina.

Soveed oron soo, өөriingөө oronoi xyse şadalda naidahan, ylgөөdөreigөө baidalda naidahan xeden milioon xynyyd hunguuliin yyrnede oşoxo. Xydelmerişen, kolxoozniguud, albaxaagşad ene naidalgiingaa tuxai xeden olon miitingnyyd deere medyylen xelene. Ulas oronoi jireedyin xysende naidahan ene naidalgiin tuxai Moskvaagai, Ordƶonikidƶiin neremƶete staankostroijtelьno zavoodai xydelmeri şed өөhediingөө rezoliyyce soo ton eli todoor xelene:

— Өөhediingөө xyse şadalda ba ylgөөdөrei baidalda byrin naidamƶatagaar yşөө jixe zargaltai sag yderte naidamƶatagaar SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltada jirenebdi. Faşiistnarai zarsanar — troockiis-buxaarintnai xoroton ba şpioonuudai jamarş gaadnuud, jamarş daisad xarglihaamnai tөөriylƶe şadaxagyi.

Gooroduud ba xydөө niutaguudaar, zavooduud ba şaaxtnuudaar, tymer zamuud ba hurguulinuudaar poliitikan edebxiiin şine dolgin burgilaƶa jabana. Ene poliitikan edebxi xezee xezeeneixide adali yiledberiin debƶeltetei xolbodoldog baina.

Şuluun nyyrhen, metaal, maşiina ba tekstiiliin talaar tysebөө gyisedxexe ba ylyyb şelen gyisedxexiin tylөө staxaanovtanai myriisөө byri şineer ulam deere yrgegdebe.

Aƶalşan niitiin, Staalin Konstituucatai, өөhediingөө poliitikan erxetei, hunguuliin xuulitai tanilsan baigaa xeden mingan kryzooguud, bolьşeviig ygenyydii yrgen aradai dundada nebteryylen baigaa araduudai xeden mingan agitaatornuud — gansaxanş poliitikan edebxiin urgahaniii xaruulhan bişe, myn ene bolbol manai aradai aguu jixe ideine xygƶeltii zurag meteer xaruulna.

Xoohon toogoi xoinohoo, agitaaciin şanartai ba nebteerelgiin xydelmerii gynƶegiigөөr jabuulxa xeregte jamarş anxaralaa tabingyi, agitaatornuudii elьgeehen ba jabuulhanai joho daxuulangi toogoor bejee hamaaruulƶa, elьgeegşe xynyydee xydelmeri deerenь şalgaƶa yzedeggyi partiijna organizaacanuudai xorimƶolon hergeemƶelyylxe şuxala baina. Konstituuca ba hunguuliin xuulii haisa medexe, komunis paartiin xeregii xamagaalaƶa şadaxa, beledxeltei propagandiistnuud ba agitaatornuudai şalgagdama l gryypii zaaxanş haanь rajkoom bygede bii bolgoxo johotoi.

Partiijna bişe olon niitii, paartida byri jixөөr dytelyylxiin tulada, aradai sedxil hanaaji Jixedeede Soveedai kandidaaduudta tuxailagdahan ulas oronoigoo erxim xynyydei aşag tuhada elsyylen xabaaduulxiin tulada manai orondo delgerƶe baigaa poliitikan edebxiin şine debƶeltii yrgeneer xereglexe şuxala. Agitaatornuud ba propagandiistnuud bolbol Jixedeede Soveedta — gyrenei xuuliin deede oorganda hungaxa hungaltiin uşar johii ba udxa şanarii hungagşadai dunda sag yrgelƶe delgerengyiger nebteryylxe johotoi. Xydelmerişen angiin xeregte, socialiizmiin xeregte, Leenin — Staalinai paartiin ba soveed zasagai xeregte xiƶaargyi ynen şudarguu xynyyd Jixedeede Soveedai sostaav soo oroxo johotoi. Exe orondoo ynen şudarguu xybyyd, daisadai byxii uurxaiji yi butasoxiƶo şadaxa, poliitikiin oopodtoi daişalagşad ba xytelberilegşed Jixedeede Soveedta oroxo johotoi.

SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltada beledxexe xojor hara bolbol — paartiijna organizaacanuud ba olon niite xojoroi xoorondoxi barisaaji bexiƶyylxe talaar xehen xydelmeriin xojor hara myn bolno.

Partiijna organizaacanuud bolbol, hunguuliin kampaanida gol şuxala bolgoxo zyil xadaa, partiijna bişe olon niitehee taharxagyi gehen zyil myn bolno geƶe medeed, kandidaaduudii deputaadnuudte debzyylxedee, partiijna bişe olon niitehee amiaarlangyigөөr, xarin, tedenertei negen xamta kandidaadii oloxo geƶe xysexe johotoi.

Staalinai xelehen ton gyngegii udxatai ygenyydii xeditdee martaxa zergegyi:

„Maassatai baiguulxa xolboo, ene xolbooji bexiƶyylxe jabadal, maassiin hanalii honoroor duulxaar belen baixa jabadal — soxom ede zyilnyydei dotor bolьşeviig xytelberiiin xysen ba diildeşegyi şadal baixa johotoi baina.

Bolьşeviiguud bolbol aradai yrgen maassatai barisaatai baigaa sagtaa, edener ilagdaşagyi baixa gedegii dyrim mete medereƶe bolxo baina. Xarin bolьşeviiguud bolbol maassahaa taharan xolodool haa, tedentei xolboldoxo xolboogoo aldaal haa, biyrokraad ƶibeer xuşagdaal haa darli jamarş xysen şadal ygei bolƶo, xoohon zyil bolşoxo baina“.

Partiijna bişe olon niitetei barisaaji bexiƶyylxe gedeg, aƶalşan niitiin erilte ba xeregselde anxaralaa jixedxexe uşarii xelehen baina. Ene xadaa, soveedai zarim negen aparaaduudta huurilhan „biyrokratiis zibii“ zaisuulxii xelehen baina. Partiijna bişe aktiivai, soveedai inteligeenciin dunda niite poliitikan xydelmerii yrgeneer jabuulxa baina. Ene xydelmerii gansaxanş bartiijna bolьşeviiguudai bişe, myn partiijna bişeş bolьşeviiguudai xyseөr tabiƶa bolxo ba tiimeer tabixaş xeregtei. Mynөө, partiijna bişe albaxaagşad, inƶeneer-teexnikiin xydelmerilegşed ba kylьtyyrne froont deere xydelmerilegşedei dunda socialiizmiin xeregte ynen şudarguu gaixamşagta xynyyd xedii olon baina.

Xydelmerişen, kolxoozniguud ba Ulaan Aarmiixid, SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin yder tuxai Xolboonoi CGK-ai togtooldo bajar xyrgehen rezoliyycenyyd dotoroo xezeedee belen baixabdi geƶe medyylne. Angiin xarşa etegeed, daisadii hunguuliin komissada şurguulxagyin tulada, xaanaş өөrөgyi, daisadai agitaaciin bii boloo haanь, tahasoxiiin tulada, hunguuliin uçaastoguud deere hungagşa byriin duuji Jixedeede Soveedta tuxailagdahan ulas oronoi erxim xynyydte xabaaduulxiin tulada bii bolbon aradai heremƶil xereglexe şuxala.

1937 onoi dekaabriin 12-oi yder - -ene sag yder, xadiin saad tee, ajaar xolo baina bişe. Ene xeregte arad zoniii byxiidenь poliitikan talaar bedxexe baixa şuxala. Centraalьna Komiteedai pleenym xadaa hunguuliin kampaani tuşaa emxidxelei ba agitacioono xydelmerii deere yrgexii byxii partiijna organizaacanuudii ujalgalba. Arad zonii hungaltada beledxexe gegşe — organizaace byride, bolьşeviig niitetei tedenerei barisaati baihiinь şalgaxa, tedenerei poliitikan daişalalgiin şadabariii şalgaxa şalgalta myn bolxo.

Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltada bolbol araduudai, өөriingөө Exe orondo duratai ing baihanaigaa ba terenii jamarş daisadhaa arşalxii bebelen baihanaa xaruulhan demonstraaca bolxonь hezeggyi. SSSR bolbol socialiizmiin dedereşegyi xerem, terecnei xyse şadaliinь buuruulan tahalxa gehen daisanai aliş xyscelgeenь dairaldaxadaa butasoxigdoxo aguu jixe graniit myn geƶe hunguuliin yderte byxe delxeinxid daxin nege xaraƶa yngeşxe baina. 1937 onoi dekaabriin 12-oi yder — soveed arad bolbol, Oktiaabriin aguu jixe socialis revoliyyciin materiaalьno ba dyxoovno daişalagii aldalgyi sariƶa baixa geƶe delxeide daxin nege xaruulxa yder myn.

(„Praavdiin“ tyryy bişeg).

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

(TASS-iin medeeselnyydhee).

Centraalьna froont

Respyybliken seregyyd Kyeesta de la Reinii behelebe. Yimyyleeşentii ara talatainь xolbohon xargii respyybliken seregyydei buugai homon doro baina.

Xaraama seektorte respyybliken seregyyd razvedkanuudii xeƶe, yimyyleeşenei 20 minga garan patroonuud ba seregei jixe xeregselnyydii buliaan abba.

Oktiaabriin 16-da yimyyleeşen bolbol 155 milimeetrooვo buunuudaar Madriidii buudaba. Yxehen zonoi ton olon.

Zyyn froont

Silьjeeriin seektorte baildaan bolƶo baina. Respyybliken seregyyd xeden şuxala poziicanuudii ezelbe. Pyeeblo de Alьbartoonai seektor deere jixe daamai razvedka xehenegee yrөөr, respyyblikiinxin bolbol yimyyleeşenei ara tala orozo, olon trofeenyydii buliaan abhan baina.

Xoito froont

Xoito frontiin zyyn seektor deere respyybliken seregyyd bolbol oktiaabriin 17-do byxeli yderei torşo soo yimyyleeşenei dobtolgodo ysed şangaa esergyyselge yzyylƶe baina, hyyl tee argagyideƶe şine poziicada suxarhan baina. 25 faşiis samolioduud dalain erje şadarxi respyybliken seregyydei poziicanuudii tahaggyi boombodoo.

Arrioondas seektorte respyybliinxin nege faşiis samoliodii unagaagaa.

Faşiis aviaaca bolbol xamagaalaigagyi Kolyynga ba Vilьjavisioosa gooroduudii boombodono. Vilьjavisioosa goorod dyrbe daxin boomboduulaa. Boombodolgohoo jixe materiaalьna gemtel bolhon baina. Xynei yxehen jabadal ton jixe.

Faşiis samolioduud Xixoon goorod deere dyrbe daxin yzegdehen ba boombonuudii xajahan baina.

Urda froont

Yimyyleeşen bolbol Inoxoosohoo Belьmees oşohon ba Vilьjanyeeva Tylь Lykchee Penьjarroi oşohon (Kordooviin froont deere) xargiinuudai xerechelhen rajoondo xeden ataakanuudii xebe. Serro, Mylьva, Xavalagryylьja ba Valьsekiiloo seektornyyd deere ysed şanga tulaldaan bolƶo baina. Ataakanuudii respyybliken seregyyd gedergenь soxino.

Aviaaciin dobtolgo

Oktiaabriin 17-noi yder faşiis samolioduud Barseloon şadarai erjenyydii boombodoo, teed jixe gemtel xeegyi baina.

ZURAG DEERE: Ispaaniin xyyged Leeningraad jirebe. (Sojuuzfoto).

„N — 209“ samolioodii bederelge

Baabuşkin ba Moşkoovskiiin samolioduud Maatoçkin Şaar teeşe niidbe

Xoito myliheu dalain zamuudai Glaavna Yprəvleenida abtahan medeeselei johoor, Çyxnoovskiiin komaanda doro jabaa niidelgiin otriaad oktiaabriin 19-nei yder 9 çaas 34 minuutada Xarьjaan Maarhaa Maatoçkin Şaar teeşe niidbe. Niidxe jabaxadaa agaarai koraablinuud ydxen yylentei dairaldahan baina. Xojor samolioduudanь — Soveed Xolboonoi Geroi Baabuşkinai „N — 211“ samoliood ba liodçig Maşkoovskiin „N — 212“ samoliood yylenhee yngeren garƶa, Maatoçkin Şaarai aerodroom deere buuba. Çyxnoovskiin „N — 210“ samoliood ba Faariixiin „N — 213“ samoliod byri ydxen yylende orozo, Xarьjaan — Maartaa gedergө busahan baina.

„Xoito poolius“ staanca deere

Oktiaabriin 19-nei yder uradxal myliheu deerexi laagerta ybelƶegşed meteorologiis medeeji raadioogoor medeesebe.

13 çaasta „Xoito poolius“ staanciin rajoondo sahan orobo. Xojor baal xysetei halxin baruun xoinohoo ylieene. Yrgelƶedөө bytyy yyletei. 2 — 4 kilomeetrhee saaşanxi jyymen xaragdaxaar bişe. Tempera tuura — miinys 19 graadus.

Uradxal staanciin kordinaaduud — Xoito şirotaagai 81 graadus 36 minuutada ba zyyn dolgotaagai 3 graadus 10 minuutada baina.

* *
*

Rydoolьf aral deere sahan orozo baina. Tengeri bytyy yyletei.

SSSR-ei JIXEDEEDE SOVEEDTA HUNGAXA HUNGALTIIN TUXAI XILIIN SAANA

Ameerika

Njuu- Ioork, 19. (TASS). „Njuu Ioork Taims“ gazeetin moskvaagai korrespondeent Diyraanti bolbol SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin beledxel tuxai medeeselnyydii bişebe. Diyraanti bolbol hungaltada beledxexe jabadalda soveedai byxii xebleləi anxaralaa xanduulhaniii temdegleƶe, provinciaalьna gazeetanuudhaa xeden medeeselnyydii ziςee bolgoƶo xaruulba dai tyryyşiin hungaltanuudai yzegdөөgyi dalaisa geƶe garşagtai jixe zyilii tolilobo.

Gazeeta bolbol hungaltiin bolxo zuramii xaruulan. temdeglexenь: „hungalta bolbol Soveed Xolboondo ton şuxala udxaşanartai baina. Ene xadaa, soveedai byxii graaƶdanuudta hunguuliin adali erxe olgohon, Staalin şine Konstituuca ba hungalta tuxai Dyrimei yndehen huuri deere bolxo tyryyşiin hungalta bolno“.

Gazeeta bolbol yrgen demokratiis priinceebyydii temdeglexe zuuraa, hungalta bolbol biyrokratizmtai ba zarim xydelmerilegşedei muu xydelmeritei temesexe erxim zebseg myn baina geƶe zaana.

Çexoslovaaki

Praaga, 18. (TASS). „Praager preess“ gazeeta bolbol SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai „Sovee-

Xitaddaxi dain baildaan

Xoito Xitadta

Naankin, 19. (TASS). Oktiaabriin 17- nai yder xitadai seregyyd xoito zyg barin dabxiƶa, Deiçzoy staansada, (Şanьdyyn proviinciin xoito talada, Tianьçziinь — Pykougai tymer zam deere) dytelƶe jabana geƶe Jnjenhee medeesene. Xitadai seregyyd Deiçzoy ba Saniuaanii ezeleƶe geƶe „Çyniinziibaoo“ gazeeta batalana.

Japoontan Çzeudiinhee (Beipin — Xanьkougai tymer zam deere) garƶa oşoƶo baina. Beipin — xanьkougai tymer zamai froont deere japoonguudai suxarihan jabadalii, xitaduud bolbol Manzuurta bolƶo baigaa jixe budaliaantai xolbono. Oktiaabriin 16- nai yder kvantyyngei aarmi bolbol өөriingөө xebegyydii Manzuur teeşe elьgeeze exilee geƶe Sentraal Njuus aagenstvo medeesene. Şanьsii ba Xebei proviinciinuudai xile deere jixe baildaanuud bolno. Hyylei medeeselnyydei johoor, ene japoonai xojor poolknuud usadxagdahan baina.

Japoon seregei dobtolgiin ceentrenь şanьsii proviinciin xoito talanь bolno. Ene japoonai dyrben diviizi asaragdanxai. Ende ene xysii esergyysen, xitadai aradai revoliyciin noinohoo naimadaxi aarmiiin gol xysen generaalьna dobtolgo xeƶe baina. Hyylei xojor yder soo bolhon baildaanda japoontan dyrbe mingan xynyydee jixe gemtel yƶөө.

Naimadaxi aarmiiin xytelberi doro temeseƶe jabaa partizaanguudai otriaaduud jixe edebxitei baina. Japoontanai ara tala paralizovaalagdanxai. Xargii zamuud xitadai seregyydeer ebdegdenxei. Xada uuliin xargii zamuud partizaanguudaar ezelegdenxei baina.

Hyylei ydernyydei torşo soo xitadai otriaaduud Nin-Yy, Laijuaanь, Linciyy ba Gyanliniii ezelee.

Eldeb medeeselnyydei johoor. Xoito Xitadai froontnuud deere oiriin xeden xonog soo erid xubilalta bolƶo bolƶo baina.

Japoonai samolioduudai dobtolgo

Naankin, 19. (TASS). Mynөө der ygleөgyyr japoonai 15 samolioduud Danьjaaniii (Naankinhaa zyygeer) ataakalaba. Udaanь gurban çaas bolood baixada, japoontanai 12 samolioduud Naankinai aerodroomii boombodobo. Xitadai zenit boombonuudai seregei samolioodiinь unagaagaa. Samolioodhoo paraşuudaar hyreƶe buuhan japoonai liodçig pleende abtaa.

Nanьçaanda exenernyydei seregei huralsal

Şanxai, 18. (TASS). Oktiaabriin 19-hөө exileed Nanьçaan (Cziansii proviinciin niislel) gooroddo byxii exenernyyd, 18-haa 35 nahan xyrter, nege hariin seregei hurguuli xexee baina.

SSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltiin urda tee

IIME BAIHAN JYYME

Namsarain Naidan
(Ulaan - Yde goorodoi zooniin kolxoozoi 68 nahatai geşyyn.)

1904 onoi yje geeşe hen xa. Xabarai sag baigaa. Voolos togtooxo geze sag şuujaan bolzo baixada, Voolosoi starşinaaji hungaxa geze jixe suglaa zarlaa hen. Tere suglaanda yrxete byrihee xyn zaal haa oşoxo baigaa. Bi tere yjede zaluu baigaab, ene suglaanda oşoo hem. Zon jixe olon suglaraa hen. Xeden xonog tende xagşalza baigaabdi. Tiigeed, bidende voolos bolxo johotoit geze „deerehee" jirehen oros nojod ba niutagai tyryyşyyl xeledeg baigaa. Arad zon jixe duragyi, xuuşaaraa baixa hemdi gedeg baigaa geeşe hen xa. Tede nojod jadalsaza jirexedee, hyylde eehedee tendee suglaa xeed le Xudain voolosoi starşinaa Aandanai Ceden bolbo geze sonosxood dyyreegşehen.

Egeel iigeze voolosoi starşinaaji „hungahan" jyyme geeşe. Xyn zon tere Aandan Cedende jixe le duragyi baigaa. Tiigeed, jixe nojodoi baalaxadanь argagyi baigaa hen xadaa.

Tereenei hyyleer, 1906 ondo voolosoi hungalta boloo. Tende xara sagaan xairsag soo niuusaar modo tabiza starşinaaji hungaa geeşe hen. Xedii niuusa geze nereteiş haa, ygeitei jaduu olon aradta eeriingee xyniii oruulxa geeşe boloşogyi baigaa geeşe hen. Byleg soohoo xeden dobioornoinor tende oşood, hungadag baigaa. Tiixedee, yneexi le xamba torgon degelten, bajad nojodoo „hungadag" baihan jym.

Iime nojod haidai oroilozo baixada, ygeitei doodo şadaltanda xaşalantai berxe sag baidag baigaa.

Bi jyhe nahatai baigaab. Hubiin xyndiide xeer nogoon soo niutagaigaa nege bajanda ybehe sabşaza baixadamnai, ezemnai gyilgeze jireed, morin deegyyr baiza miniii baabai teeşe:

—„Namsarai, xybyygeeree buxal şiryyl!" gexedenь, abamni yge duu ygei namai ybehe hyrilelgende elьgeegee hen. Tende xeden xonogto buxal şireze şarxiitaraa baiza baiza heergee jireegşehem.

Mynee, jamar zigtei haixan sag boloo geeşeb. Yxi xyygedee hudar hurguulida jabuulxa geze medeegyi baihan buriaad arad ali tuxai zol zargal olzo, mynee hudar hurguulida xaa xaana ilgadgyi huralsaza baina.

Niitiin xydelmeri jabuulagdanagyi

Dabaatiin somonoi kolxoozuud deere soveedai hungaltada beledxexe xydelmerieer daşaramduulan partiijna niitiin xydelmeri jabuulagdadaggyi baina. Partiijna soveedai organizaacanuudai zyghee jamarş hanal tabigdadaggyi ba izvaaç Typşiinov D. D. gegşe kylьtyyren xydelmeriii udaridadaggyi baina.

Kolxooznig.

Spiisk zoxioogood, hanaagaa amarşoo

(Ulaan-Ydiin zoono)

Dabaatiin somonoi soveed xadaa, soveedai hungaltada beledxexe xydelmeriii erşemteigeer jabuulaza mynee boltor şadaagyi baina.

Hungaltiin yderii onşolohon zasagai togtoolii olon niite kolxoozniguudai dunda nebteryylen oilguulaagyi baihaar. Somonoi soveedai tyryylegşe Samagaanov B. N. gegşiin ygeer xadaa, somon dotorxi kolxoozuud deegyyr niitiin xydelmeri jabuulxaar onşolon tabigdahan agitaatornuud bii mete bolboş, ynente deere tedenь jyyş xedeggyi baina. Ziseelxede, „Ulaan-Erxireg" kolxooz deere Sandakoov gegşe tusxai lan tabigdahan gexe. Zygeer, tariaa somolgo deere xydelze baigaa Dagbiin Dondog gegşe: „Hungaltiin xediide bolxii medenegyib" geze jaridag baina. Agitaatornuudii xedii tomilohon bolboş, partiijna exin organizaaca bolbol jamarş zaabari instryktaaz ygehen jyyme geze baixagyi.

Hungaltiin komiisiin sostaav bii bolgogdohon ba hungagşadai spiisk zoxioogdohon bolboş, bişe xydelmeri jabuulagdanagyi. Somon dotor yseg bişeg medexegyi 83 xyn ba bişeg baga medexe 104 xyn bii baihanş haa, tereenee somonoi soveedai tyryylegşe Samagaanov ba izvaaç Typşiinov gegşed xysed medexegyi baina.

Tiin, „Arbizal" kolxooz deere likvidaatoraar xydelmerilze baigaa Abxaanova Oolьga gegşe xeerexedee: „somonoi soveedai preziidiym deere yseg bişeg medexegyiji usadxaxa xydelmeri tuxai miniii ende jirehen saghaa xoiso balai asuudal bolgon xelsegdeegyi jyyme geze xelexiin xamta, mynee yjede tariaa somolgiin xydelmeri jabaza baihan deerehee jixe le tuxagyi baidag geze xelene.

Zybxen, somonoi soveed ba tendexi partiijna exin organizaaca xadaa, hungaltiin beledxelii udaridan tolgoilozo şadaagyi uhanai uradxuul oruu jabaza baihaar zandaa Goorodoi partiijna komiteed ba goorodoi soveed bolbol operatiiv xytelberi ygedeggyi, hungagşadai spiisk zoxioolgozo abxadaa hanaa amarahan baina geeşe.

Goorodoi komiteed agitaatornuudii jyynde elьgene ygei geeşeb?

Ž. B-n.

Noovo-Briaanai selьpoo daisadaar xytelyylene

Zagarain aimagai Noovo-Briaanai selьpoogoi tyryylegşede aradai daisad—xorologşod Leebedev ba Pilynoovai tabihan Kyzьmiiin gegşe mynee xyrter xydelmerileze baina.

Kyzьmiiin gegşe urdanai xaranxii jabadaltai ba xaanhaaş jirehenь medegdexegyi xyn. Selьpoodo Kyzьmiiinei miil xaxad zil xydelmerileed baixadanь debitoor yrinь milioonhoo ylyy tyxerig bolhon baixa. Arad zoniii yrgen xeregselei tovaaraar xangaxa jabadal sag yrgelze tahaldadag ba baixa johotoi ujalgata assortimeent tovaarii bii bolgoxo tuxai ogto anxaralaa tabidaggyi baina. Myn ene zilei zunai yjede Kyzьmiiin gegşe 2 maşiina zagaha asarhan, eneeneinь xeden boocko zagahaniiinь yner orozo gemtehen baigaa.

Kyzьmiiin gegşe magaziinaa „eehediin" xynyydeer—tenyyl zolьbonuud ba arxinşadaar byridxee. Iime deereheenь miil xaxad zil soo selьpoogoinь yrilte 28030 tyx. boloo. Yrilte xegşedhee negeş myngo nexeze abaagyi ba xeniiiş gemde xabaaduulangyi orxioo.

Turşalgiin pooliiin magaziinda kypeecei xybyyn, arxinşa Kopiita gegşe kudaldaaşaar xydelmerilene. Myn centraalьna laavkadanь eneenei urda tee jixe yrilteşen jabahan Leikler gegşe xydelmerilne.

Kyzьmiiin gegşe iimenyyd „eeriin kaadrnuudaar" bejee toiruulza paiçaguudai ba koperatiivai zeeriii xuluuza baina.

Zagarain aimagai prokuroor eneende bolxo xemzee abxa johotoi.

Paiçig.

1918 ondo Mixelьsoon geze zavood deere (mynee Ilьjiiçiin neremzete bolhon) kontrrevoliycioonno baruunai eseer hamgan Kaplaan gegşiin, V. I. Leeninei ami bejede xoro xyrgeheniii xaruulhan zurag.

(sojuuzfoto).

Xorin zilei saad tee

SOVIITIIN KALENDAARЬ

1917 onoi oktiaabriiin 19(6)

Kronştaadta bolhon, Petrograad gybeerniiin xydelmerişen, soldaaduudai deputaadnarai soveeduudai konfereence bolbol sagzuuriin zasagaigazarta tuhalaxii arsaza, soveeduudai zasagai tylee temesexe tuxai rezoliyycii abhan baina.

„Ulas oronoi baidalai alibaa halbarinuud deere ynexeeree aradai revoliycioonno poliitikii jabuulza şadaxa ba eb nairamdalta baidalii batalaxa xeregii imperaliis byrzyaazinuudai gar haa multalan abza şadaxa zasag gexede, xydelmerişen, soldaaduud ba tariaaşanai deputaadnarai Soveed zasag gansaaraa baina" geze rezoliyyce soo xelegdehen baigaa.

(„Rabooçii pyytь", №34, 1917 on.)

1917 onoi oktiaabriiin 20 (7)

„Rabooçii pyytь" gazeetiin №30-da „Kriizis bolbosoroo" gehen Leeninei statьjaa garhan baina. Ene statьjaa dotoroo bişexenь:

„Keerenskiiin zasagai, eseernyydei, Nikiitin ba Gvozdioovoi, menьşeviigyyd ba busa miniistrnyydei, kapitaal ba pomeeşig etegeedei urdahaa esergyy tariaaşan orondo bolhon tariaaşanai vosstaani! Ene vosstaaniii respyybliken zasagai seregei xemzeegeer daraxa jabadal.

Iime faaktnuudai urda proletariaadai talada ynen sedxileer orosoogozo, kriizis bolbosoroo, revoliyyce xadaa aguu jixe xubilaltii yngeren tuilaza baigaa jym, tariaaşanai vosstaaniii zasagai ilahan uşar deerehee revoliyyce eseslen xyleelyylegdee, korniilovşçina xadaa oroilobo geze arsaza bolxo gy?" (Leenin, t. 21, xuudahan 237).

1917 onoi oktiaabriiin 21(8)

„Byxii xuuli zasag soveeduudai garta oroxonь eli. Tusagaarjabal dailaldaza baigaa oronuudta, ilangajaa orosoi tariaaşadai dunda, byxe delxei deere mylzegdeze baigaa azalşadai xizaarlaşagyi tuhalamza ymeerelge ba ton jixe haişaan dagalgaar, revoliycioonno-proletariaadai (ali bolьşeviigai nynee aliniiinş eeregyi) xuuli zasag xangagdahan baina. Iime delgerengii ba yni xolohoo xoişo medeeze ynen zyil deere zogsohonoiş xereggyi geze byxe bolьşeviiguudta myn le arsaangyi eli johotoi.

Xuuli zasagai Soveeduudta damzan oroxo geeşe mynee, ynen deeree zebsegte vosstaaniii temdeglene gehen zyil byxii nyxedyydte xer zerge eli baigaab geze zogson xaraxa johotoi baina" (Leenin, t-21, xuudaha 319).

1917 onoi oktiaabriiin 22 (9)

Finliaandiiin rezeerviin poolkiin xamtiin suglaan, byxii xuuli zasagii soveeduudta ygexe ba byxii gazarii—gazarai komiteeduudta ygexii eribe.

(„Rabooçii pyytь", № 35, 1917 on.)

Obyxoovoi zavoodai xydelmerişedei olon minganai miiting xadaa byrzyaazna zasagii unagaaza, Soveed zasag togtooxo tuxai erilte xebe.

Oktiaabriiin 26 (13) yderei „Soveeduudai zasag" geze statьjaa dotoroo nyxer Staalin iigeze bişehen baina: „Soveeduudai zasag" gedeg, gansaxanş delgerengii loozung bişe, myn revoliyyciin ilaxiin tylee temeselei gansaxan bodoto zebseg, toxiooldood baihan baidalhaa multarxa gansaxan arga myn baihanь mynee xyn bygedede eli boloo.

„Byxii zasagii soveeduudta" gehen loozungiin odooş bejelyylegdexe saganь jiree daa" („Rabooçii pyytь", №35, 1917 on).

1917 onoi oktiaabriiin 23 (10)

RSDX (bolьşeviig) P-iin Centraalьna Komiteedai zasedaani bolbo, tende Leenin xabaadalsaba. Zebsegte voostaaniii xelsexe zyilnyyd soo oruulza tabixiin tuxai Leeninei rezoliyyce xadaa xojor predateelьnuudai (Kaamenev ba Zinoovьjevai) urdahaa, olonxiiin duugaar abtaba.

1917 onoi oktiaabriiin 24 (11)

Xadiin xydelmerişedei negedemel zabastoovka Makeejevskiiin rajoondo exilebe.

(„Rabooçii pyytь" №35, 1917 on.)

Pytiilovskiiin zavoodai xydelmerişedei xamtiin suglaan xadaa byxii xuuli zasagii soveeduudta ygexii, byxii gazarii tariaaşanda ygexii ba yiledberide tyrgen sagaar kontroolь bii bolgoxii erilte xebe.

(„Rabooçii pyytь", № 35, 1917 on.)

Xoito moziin Soveeduudai xural Petrograadta neegdebe.

„Xoito moziin soveeduudai xuralda xabaadalsahan bolьşeviig nyxedte xandahan bişeg" dotoroo nyxer Leenin iigeze bişebe:

„Flood, Kronştaadt, Viiborg, Reveelь xadaa Piiter teeşe oşozo, Korniilovoi poolknuudii butasoxin, xojor stoliicii bodxozo, tariaaşanda gazarii ene doroo ygexe ba eb nairamdalii ene doroo duradxaxa xuuli zasagai tylee niitiin agitaacii jabuulza, Keerenskiiin zasagaigazarii unagaan, ene zasagii baiguulza şadaxa ba şadaxa johotoiş baina.

Udaarxa geeşe yxel mete". (Leenin, t. 21, xuudaha 325).

ŞATAR

Levenfiiş — Botviinnig xojoroi maatç

Moskvaa, 19. (TASS). Levenfiiş—Botviinnig xojoroi maatçiin doloodoxi paarti naadagdaagyi. Levenfiiş naadaa yrgelzelyylengyi paartijaa şyygdehen deere toolobo. Doloodoxi paartiiin udaadaxi maatçiin too: Botviinig—4, Levenfiiş—3.

Oktiaabriiin 20-do naimadaxi paarti naadagdaxa baina. Botviinnig sagaanaar naadaxa baina.

SSSR-ei CGK-ai preziidiymde

Oktiaabriiin 17-noi yder M. I Kaliininai tyryylelge doro SSSR-ei CGK-ai preziidiymei zasedaani bolbo. Ene zasedaani deere xolbooto ba avtonoomito respyyblikenyydii, xizaarai ba moziin gyisedkoomuudii SSSR-ei Jixedeede Soveedta hungaxa hungaltada xereglegdexe saarhan konveertnuud, biylletieenei blaankanuudaar ba busa dokymeentnyydeer xangaxa tuxai asuudalii zybşen xelsebe. Sojuuzsnabsbiitiin medeeselei johoor, ene organizaaca bolbol respyyblikenyyd, xizaarnuud ba mozonuudta sag soonь saarha elьgeexiin tulada, jixe jyyme xeegyi baina. 200 toonno saarhan niutaguudta yşee elьgeegdeegyi baina.

Sojuuzorgyçoot bolbol xizaar, mozo ba respyyblikenyydii biylletieenei blaankanuud ba busa hungaltiin dokymeentnuudaar xangana. Sojuuzorgyçootiin tyleelegşiin xelehenei johoor, ede dokymeentnuudai olonxinь niutaguudta elьgeegdehen baina. Tiigebeş, zarim respyyblikenyydte edeeniii nacionaalьna xelenyyd deere xeblexe jabadal emxidxegdeegyi baina. Ene xereg ilangajaa Armiaanda muu jaoana. Ende xadaa ede hunguuliiin dokymeentnuudii armiaanai xelen deere ton muugaar, alduunuudtaigaar orşuulagdahan baina.

CGK-ai preziidiym bolbol saarhan ba hungaltiin dokymeentnuudii niutaguudta elьgeexe jabadalii xojor doloon xonog soo şalgaxa ba tereenei saadgyi elьgeegdexe jabadalii şamduulxa xemzeenyydii xaraalxa geze togtoobo,

***

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai ene preziidiymei zasedaani deere M. I. Kaliinin bolbol Moskvaa—Xoito poolius—Ameerikiin Xolbooto Ştaaduud marşruudtaigaar geroilig niidelge xehen ba sexe şugamaar xolo niidelgiin talaar delxein şine rekoord baiguulhan „ANT-25" samolioodai ekipaazada oorden ba myngen şagnalnuudii bariuulba.

„AVT-25" samolioodai ekipaaziin komaandiir Soveed Xolboonoi Geroi Groomov bolbol Ulaan Tugai oorden xaira abxa xuuraa, bogonixon ygeteigeer preziidiymde xandaba:

—Bidener bolbol ekipaaziin byxii oroldolgo xadaa yşee jixe amzaltanuudii tuilaxa jabadalda xanduulagdanxai geze nyxer Kaliinin Taniii ba soveed zasagii naiduulnabdi. Bidener bolbol manai tyrel zasagai ygehen jamarş haa daabariii zol zajaanai tylee dyyrgexebdi.

Udaanь „ANT-25" samolioodai xojordoxi piloot Juumaşev ba ştyrmaan Daniiilin gegşed oorden xairanuudii ba Soveed Xolboonoi Geroin nere zerge olgohon tuxai graamotanuudii abba.

Saaşanь, Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan Aarmiiin komandiirnuud ba SSSR-ei gyrenei xilii xamagaalalgada şin zorigii ba geroilig jabadalii xaruulhanai tylee şagnagdahan, zastaavai naçaalьnig Doroozkin, ulaan seregşed Zovnovaatiyk ba Reevin, pogranniiçna komendatuuriin ştaabai naçaalьnig Filiippov, pograan uçaastogai komendaant Privereencev gegşedte oorden-xairanuudii bariuulba. Grazdaan dainai yjede daişalxii gabijaa gargahanai tylee şagnagdahan 477-doxi poolkiin komisaarii orologşo baihan Popoovto Ulaan Tugai oorden bariuulba. Myn ulaan-seregşe Çertovskiix xyndiin temdegei oorden abba.

Selekcioonno xeregte ba seeverte yrete zimesei tarimalhi urguulan bii bolgoxo xeregte erdem uxaanai gabijaa xaruulhanai tylee akadeemig N. V. Rydmiickede Azalai Ulaan Tugai oorden xaira bariuulagdaba.

Myn ene zasedaani deere Gyrenei Baga Akademiis teaatrai xydelmerilegşed—RSFSR-ei aradai artiist V. O. Maassalitiinova, RSFSR-ei gabijaata artiist S. V. Ajdaarov, RSFSR-ei gabijaata artiist J. I. Najdeenova xairanuudii abba.

M. I. Kaliinin bolbol oorden xaira abagşadii xydelmerişentariaaşanai zasagai nerehee amarşalhan ba saaşanxi xydelmeridee byri jixe amzaltanuudii tuilaxiinь xysehen baina.

Dutuu dundii buşuu usadxaxa

(Daisanai agaaraar dobtoloxo jabadalhaa xamagaalaxa huralsal)

Ende hajaxan Ulaan-Yde goorodto xedexen yder soo daisanai agaaraar dobtoloxo jabadalhaa xamagaalxa gehen zişeete huralsal bolhon baina. Ene huralsal xadaa Ulaan-Yde goorodto exin tyryynee bolhon baina. Ene zişeete huralsalai zorilgonь xadaa, Ulaan-Yde goorodto huuza baigaa graazdanuudta daisanai agaaraar dobtoloxo jabadalhaa xaişan geze eehediigee, ger bairaa, yxi xyygedee bolood byxe azyiledberi, alban gazaraa xamagaalxa johotoijiinь xaruulxa ba PVO-gai eldeb komaandanuudai xydelmeriii xaraza yzexe gehen gol zorilgotoi baigaa.

—„Daisanai samoliood jirebe"—gehen trevooganuudai bolxodo byxii komaandanuud protivogaazaa ymedze 4-5 minuuta soo belen bolonxoi baidag baiba. Gudamzaar xaraxada, negeş xyn ygei, „daisanai samolioodudai" xajahan gaazta hoombonuudai unahan gazariinь tusxaita komaandanuud tere sagtanь degoziirovalaad orxidog baigaa.

Huralsalai eldeb komaandanuud tusxaita daabarinuudaa sag bolzor soonь erxim hanaar dyyrgehen baina. Ene huralsal xedexen yder yrgelzelbe, tiin jyrenxii deeree xangaltatai yngeree geze temdeglegdene.

Tiigebeş, ene tuilai şuxala oborooniin xydelmeriiin jabuulagdaza baixada, jamarş xydelmeri xeegyi, şixee bygleed abiaagyixen yngerşehen organizaacanuud olon baina: BMASSR-ei ocoaviaxiimai soveed, tereenei tyryylegşe Neesterov jamarş xydelmeri jabuulaagyi, jabuulxiiş bodoogyi baina. Oron ulasaa xariin şunaxai faşiistnarai dobtolgohoo xamagaalxa huralsalai xydelmeride xaluun tuhalamza ygelsexegyi aad, nyx. Neesterov jyy xeze baidag jym? Gadana, Ulaan-Yde goorodoi miliciin ypravleeni xadaa graazdanuudii emxidxeze, johotoi zuramta discepliine xaruulza şadaagyi, xaxrin eehedee niitiin zuram saxilii ebdeze jabahan faaktnuud yzegdee. Myn ede meteşelen baihan Neftebaaza, Byrmontoorga, Byrkopsojuuz, sovmontyvtoorg g.m. organizaacanuud baha le jyyş xeegyi baiza yngergebe.

Gadana, №18 zaaktiin tyryylegşe Nataşiinski gedeg ene xydelmeriiin jabaza baixada, eldeb buzagai jabadal xehen baixahaa gadana, PVO-ai xeregselyydii abxa gehen myngen zeeriin smeetii tahalduulza, „mynee oboroniin xydelmeri jabuulxa argagyi bainabdi" geze baixa jym. Oboroonii xydelmeride haad yzyylze baihan Nataşiinski gexe metiin xynyydte johotoi xemzee abxa xeregtei.

D. D. M.

Xariuusalgata redaaktorii tyr orologşo V. LODOOJEV.

„ERDEM" KINOO — „ALTAN TAIGA"

„PROGREES" KINOO — „NEGEDYGEER PEETR"

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны редакции: отв. редактор — 3-44, отв. секретарь — 3-23, сельхозотдел—7-55, промотдел—5-07.

Noomer gargagşa N. CEBEENOV. Verestaalagşad C. DAMBAAJEV ba C. BATUUJEV BMASSR-ei Azyiledberiin Arkomaadai tipograafi Ypolglavliit 1227.